

**Rekomendacje do doskonalenia programów studiów, metod i narzędzi dydaktycznych
w zakresie kierunków związanych z gospodarowaniem przestrzenią
wypracowane w ramach spotkania Unii Uczelni na Rzecz Rozwoju Kierunków Studiów w Zakresie
Gospodarowania Przestrzenią (UU)**

*Warsztaty „Innowacje w kształceniu na kierunkach studiów związanych z gospodarowaniem przestrzenią
w kontekście nowych wyzwań demograficznych, cyfrowych, klimatycznych oraz systemowych”*

Łódź, dn. 22-23.05.2025 r.

- 1) Z optymalizowanie sekwencji przedmiotów** następujących po sobie tak, aby w toku studiów następowało logiczne i ciągłe przechodzenie od podstaw teoretycznych przez operacyjne uszczegółowienie do wskazania zastosowań praktycznych.

W budowaniu sekwencji przedmiotów zaleca się silniejsze powiązanie przedmiotów m.in. poprzez realizację jednego projektu w ramach kilku kursów, co umożliwi efektywniejsze przekazywanie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności studentów na kolejnych etapach studiów. Zajęcia praktyczne, w tym typu UrbanLab powinny być umieszczane w planie zajęć dopiero po zdobyciu przez studentów wiedzy diagnostycznej, co pozwoli na bardziej świadome i trafne analizy. Szczególny nacisk należy położyć na włączanie zajęć dotyczących bieżących wydarzeń, które wspierają refleksję nad aktualnymi wyzwaniami przestrzennymi.

- 2) Rozwijanie zajęć praktycznych i terenowych z elementami krytycznego myślenia.** Pomimo i tak już dużego ich udziału w planach studiów, zajęcia takie powinny być rozwijane, i powinny stanowić kluczowy element kształcenia kompetencji analitycznych i społecznych studenta.

Aby zwiększyć efektywność tych zajęć, należy poszerzać współpracę z partnerami zewnętrznymi (np. samorządami, ekspertami, absolwentami), która zwiększy pragmatyzm przekazywanej wiedzy i zaangażowanie studentów

- 3) Wprowadzenie systematycznych szkoleń z zakresu sztucznej inteligencji (AI)** dla kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia na kierunkach studiów w zakresie gospodarowania przestrzenią.

Nowe narzędzia oparte na AI mają istotny wpływ na metody analizy danych przestrzennych, modelowania procesów urbanistycznych oraz kształtowania kompetencji cyfrowych studentów. Aby kierunki studiów w zakresie gospodarowania przestrzenią pozostały aktualne i konkurencyjne, kadra akademicka musi być przygotowana do świadomego wykorzystywania AI w dydaktyce oraz znać zasady

korzystania z jej zasobów, w tym również etyczne. Inwestycja w rozwój kompetencji cyfrowych wykładowców to warunek niezbędny do nowoczesnego i elastycznego kształcenia współcześnie i w przyszłości.

4) Wprowadzenie szkoleń z zakresu mediacji i negocjacji jako elementu wzmacniającego rozwój kompetencji miękkich.

Procesy planistyczne i przestrzenne często wiążą się z konfliktami interesów różnych grup społecznych, dlatego umiejętność prowadzenia dialogu, budowania konsensusu i zarządzania sytuacjami spornymi jest kluczowa zarówno dla wykładowców, jak i dla studentów. Kadra wyposażona w kompetencje mediacyjne będzie skuteczniej wspierać studentów w rozwijaniu tych umiejętności oraz lepiej moderować prace projektowe i zespołowe.

5) Wdrażanie elementów indywidualizacji kształcenia i tutoringu. Wzrastająca skala różnicowania potrzeb indywidualnych studentów wymaga zmiany w zakresie dotychczasowego modelu procesu kształcenia.

Mniejsze grupy i pogłębiona relacja student–tutor/nauczyciel akademicki sprzyjają rozwojowi kompetencji, budowaniu zaangażowania i świadomemu planowaniu ścieżki edukacyjnej. Ze względu na wyższe koszty takiego modelu, konieczne jest wypracowanie kompromisu optymalizującego udział tego typu form kształcenia w planach studiów. Drogą do tego powinno być tworzenie małych grup zajęciowych, co połączy indywidualizację z efektywnością organizacyjną.

6) Uelastycznienie programu studiów. Wzmacnianie elastyczności programów studiów staje się warunkiem kształtowania ich atrakcyjności, co jest kluczowe dla tworzenia warunków dla sukcesu rekrutacyjnego na kierunkach studiów w zakresie gospodarowania przestrzenią.

Elastyczność programów studiów powinna być rzeczywista, a nie pozorna – oznacza to nie tylko zapis w programie studiów, ale faktyczne uruchamianie oferowanych kursów, specjalności czy przedmiotów do wyboru, co wymaga zabezpieczenia środków finansowych i organizacyjnych. W celu efektywnego działania na rzecz realizacji wskazanych potrzeb można tworzyć bloki tematyczne dostosowane do zainteresowań studentów i aktualnych wyzwań przestrzennych czy zgłaszanych przez pracodawców, umożliwiające specjalizację w określonych obszarach. Taka struktura zwiększy atrakcyjność i użyteczność programu, a także pozwoli studentom lepiej kształtować własną ścieżkę edukacyjną.

7) Opracowanie spójnej strategii budowania marki kierunków studiów w zakresie gospodarowania przestrzenią, która powinna stać się jednym z priorytetowych wyzwań Unii Uczelni.

Kluczowym działaniem UU jest wypracowanie wspólnego rdzenia programowego – niezależnie od typu uczelni – oraz promowanie „polskiej szkoły” studiów nad przestrzenią jako rozpoznawalnej metody badawczej i edukacyjnej. W tym celu warto stworzyć leksykon pojęć, porządkować treści programowe

i opracowywać wspólne materiały promujące znaczenie gospodarki przestrzennej w życiu codziennym. Należy także zaangażować się w dyskusję nad nowym profilem absolwenta szkoły ponadpodstawowej, podkreślając obawy związane z brakiem edukacji przestrzennej i geografii jako istotny problem systemowy. Budowanie marki powinno opierać się na uświadamianiu społecznego znaczenia przestrzeni oraz stabilnym i długofalowym kształtowaniu świadomości młodych ludzi.

8) **Wypracowanie zestawu nazw zawodów** odpowiadających różnorodnym ścieżkom kształcenia na kierunkach studiów w zakresie gospodarowania przestrzenią, zamiast ograniczania się do jednej, ogólnej kategorii zawodowej.

Interdyscyplinarność problematyki gospodarowania przestrzenią powinna być przekuta w atut poprzez precyzyjne wskazanie możliwych ról zawodowych. Nazwy te powinny odzwierciedlać zarówno kompetencje nabyte w toku studiów, jak i specyfikę uczelni. Taki katalog zawodów pomoże studentom i pracodawcom lepiej rozumieć profil absolwenta oraz zwiększy prestiż i rozpoznawalność kierunku na rynku pracy. Działanie to wymaga współpracy uczelni w ramach Unii Uczelni oraz skoordynowanego podejścia do opisu efektów uczenia się.